

Friedrich Kittler – Kérdések, megfigyelések, lehetőségek

A Kittler-blokk elé

Az itt következő kilenc rövid írás mindegyike Friedrich Kittler „örökségével” foglalkozik. A 2011-ben elhunyt, munkásságát germanistaként kezdő tudós nélkül aligha volnának elképzelhetők a mai értelemben vett kultúratudományok és médiatudományok, amelyeknek immár bő két évtizede vezető szerep jut a német szellemtudományok megújulásában, és amelyek egyre nagyobb súllyal bírnak az angolszász humántudományokon belül is.

Az itt közölt szövegek a 2014. április 11-én, az ELTE Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetében *Aufschreibesysteme Erster Weltkrieg / Discours Network World War I* címmel tartott workshop kapcsán születtek, annak egyfajta – legjobb értelemben vett és talán a szélesebb olvasóközönység számára sem érdektelen – melléktermékeként. Ez a workshop ugyanis, röviden összefoglalva, arra vállalkozott, hogy a kittleri médiaelméletre támaszkodva, kittleri fogalmak segítségével és a sajátosan kittleri olvasásmód alkalmazásával próbálja esettanulmányok formájában megragadhatóvá tenni, hogyan fonódott össze az első világháború idejének katonai és kommunikációs infrastruktúrája (hírközlési, hadi- és médiatechnikája) a korabeli irodalmi termelés formáival és az irodalmi szövegalkotás technikáival.

Az itt olvasható szövegek azonban nem a workshopon elhangzott előadások szerkesztett változatai. Mivel az előadásokban és hozzászólásokban a kittleri fogalmakra, írásokra és olvasási gesztusokra adott reflexiók ugyanannyira hangsúlyosnak bizonyultak, mint az első világháború idejére tehető irodalmi termelés leírásai, úgy döntöttünk, egy közös publikáció erejéig többletfeladatra kérjük a résztvevőket: jegyezzék fel röviden, esszészerű szövegekben azokat a kérdéseket, amelyek Kittlert olvasva bennük megfogalmazódtak, azokat a megfigyeléseiket, amelyek számukra fontosak voltak Kittler olvasása közben, valamint azokat a lehetőségeket, amelyeket Kittler szövegei szerintük – nem csak az első világháborús irodalom feldolgozásának tekintetében – magukban rejtene az irodalomtudomány számára.

Reményeink szerint a számtalan heves vitát és megütközést kiváltó kittleri életmű felvetette kérdések, a róla tett megfigyelések és a benne rejlő lehetőségek itt olvasható, sokszor bevallottan egyszerűsítő, didaktizáló és olykor poentírozott megfogalmazásai hozzájárulhatnak ahhoz, hogy – noha a magyar recepció jó néhány éve elindult – Kittler neve és munkássága szélesebb körben is ismertebbé válhasson. Mindez különösen esedékes akkor, amikor a nemzetközi Kittler-recepció a tudományos élet saját logikájának megfelelően, szükségszerűen új fázisba lépett, és immár az „örökség” és a „hogyan tovább?” kérdéseivel foglalkozik intenzíven.

Ha minden feltétel teljesül, akkor számos itt hivatkozott Kittler-szöveg, valamint jó néhány Kittlerről szóló írás hamarosan magyarul is olvasható lesz a Prae folyóirat 2014/4-es számában.

Köszönettel tartozunk az Osztrák-Magyar Akció Alapítványnak a workshop támogatásáért, valamint a rugalmas és bürokrácia mentes ügyintézésért. Külön köszönet jár a szerzőknek és a fordítóknak a rohamtempóban végzett munkájukért. A workshop és az annak kapcsán született, itt közölt írások az MTA-ELTE Általános Irodalom-tudományi Kutatócsoport (www.aik.hu) „Kultúraalkotó médiumok, gyakorlatok és technikák” (TKI01241), valamint „Történelem – médium – nyilvánosság” (NK81636) projektjeinek keretében jöttek létre.¹

A Kittler-blokk szerkesztői:

Kelemen Pál, Arndt Niebisch, L. Varga Péter

---

¹ A fordításokat az eredetivel egybevetette Kelemen Pál (Eva Horn, Sebastian Vehlken, Martina Süess) és Mezei Gábor (Arndt Niebisch).